

פרוטוקול מס' 19

מישיבת ועדת החוקה, חוק ומשפט
מיום ב', א' באדר ב' תש"ל - 9.3.70, שעה 11.00

נכחו:

חברי הוועדה:

י.ש. בן-מאיר - היו"ר
ס. אניזוהר
ש.ז. אברמוב
א. אנקוריון
ר. ארזי
י. ארידור
ס. ביבי
ב. הלוי
ז. הרינג
ש. פרידמן
ח.י. צדוק
י. קורן
י.ה. קלינגהופר

מוזמנים:

י. שמידט - סגן שר הפנים
ס. שמגר - היועץ המשפטי לממשלה
א. ידין - המשנה ליועץ המשפטי לממשלה
ש. גוברמן - משרד המשפטים
י. היבנר - משרד הפנים
א. שפט - משרד הפנים

ח. ביתן

רשמה:

חוק השבות (תיקון מס' 2), תש"ל - 1970.

סדר היום:

אני פותח את הישיבה.

היו"ר י.ש. בן-טאיר:

חוק השבות (תיקון מס' 2), תשל"ל - 1970

סעיף 2

י. ארידור:

אתייחס לסעיף 3א(ב) בהצעת החוק הכחולה או לסעיף 3א(א) בנוסח הלבן. הכתוב אומר "לא יירשם אדם כיהודי לפי לאומו או דתו" והוא מסטיף במלים "מראים כי אותו אדם אינו יהודי". למרות שהכוונה צריכה להיות ברורה אני חושש שמלים אחרונות אלה עלולות להתפרש כמכוונות ללאומיות, כלומר, אם יש תעודה מסויימת בה כתוב כי הלאום של אדם מסויים הוא יהודי והדת לא יהודית, או ההיפך, עלול בית המשפט לפרש, כי במקום שהלאום רשום כיהודי אין שום פגם ואין שום קושי ורק במקום שהלאום אינו רשום כיהודי תחול הרישה של הסעיף האומרת "לא יירשם אדם כיהודי לפי לאומו או דתו". מסמך שהמלה "יהודי" שבסוף הסעיף תתפרש כיהודי לפי לאומו או דתו, ואז עלולים להגיע להפרדה בין לאום ובין דת ברישום, אם בית המשפט יפרש כך את המלים האלה. איני אומר שפירוש זה הוא מן הנמנע, ולכן - בהנחה שנוסח זה יישאר כמות שהוא פחות או יותר - לכתוב: "לא יירשם אדם כיהודי לפי לאומו ולא לפי דתו". כך יהיה ברור שאם אדם רשום כיהודי לפי דתו או לאומו ורשום כלא יהודי באחד משני פריטים אלה, בשני אלמנטים אלה לא יוכל להירשם כיהודי לא לפי דתו ולא לפי לאומו אף אם בתעודה כלשהי הוא רשום כיהודי.

מדוע לא לכתוב "לפי לאומו ודתו"?

היו"ר י.ש. בן-טאיר:

י. ארידור:

- כי אז יוכלו לומר שאין רושמים אותו כיהודי לפי לאומו ודתו כי אם אך ורק לפי לאומו. בהנחה שאנו מתכוונים לשמור לפי סעיף 24 לחוק השבות על זיהות בין הלאום והדת, קיימת סכנה בנוסח המוצע שזיהות זו תינתק, וההצעה שאני מעלה היא לדעת תיקון נוסח המשקף את הכוונה.

יש לי הצעות או הערות נוספות לנושא זה.

אני מסכים לביקורת שהומטרה על ניסוחים בפעיפים קטנים (א) ו-(ב), לדוגמה שלילת המלים "לענין חוק זה", שלילת ההגדרה של "יהודי" בסעיף 3א(א) כיוון שהגדרה כזאת אינה מנפיעה בחוק מרשם האוכלוסין ושלילת הסופיות בסעיף 3א(ב), שאף אינו נותן אפשרות לסתור את מה שכתוב בתעודה. יותר מזה - אני חושב שמקומו של סעיף 3א בסעיף 19ב או 19ג, משום שכל מטרתו של סעיף זה לומר לפקיד הרישום, כי למרות שהודעה מסויימת מחייבת אותו - וכך זה מתפרש בבית המשפט העליון - הרי אם יש אנשים הסודיעים שהילד או שמישהו אחר הוא יהודי אם כי לפי סעיף 24 הוא אינו יהודי, אוסרים על פקיד הרישום, לפי ההגדרה החדשה בחוק השבות, לרשום את הילד בהתאם להודעה. זו המשמעות של התיקון בחוק מרשם האוכלוסין ולא יותר. לכן, ראשית כל יש להכניס את הסעיף, האוסר על פקיד הרישום לרשום משהו, לפרק ג' הדין במסכוינות פקיד הרישום. נראה לי שאין צורך להתייחס לא הודעה לפי חוק זה, לא לתעודה ציבורית ולא לאפשרות סתירתן על-ידי פסק-דין, וכל מה שצריך לכתוב הוא שלא יירשם אדם כיהודי על-פי חוק זה אם אינו יהודי כמשמעותו בסעיף 24ב לחוק השבות. כך נפטרים אנו מהצורך לכתוב "יהודי" - כמשמעותו בסעיף 24ב. כיוון שכל הכוונה לאסור על פקיד הרישום לרשום משהו, הבה נכתוב זאת.

ייתכן מאוד שיבואו יהודים או לא יהודים

לפקיד הרישום ויאמרו לו שהם רוצים לרשום את הבן כיהודי למרות שאינו יהודי לפי סעיף 24ב. ובכן רישום כזה ייאסר על פקיד הרישום, ואין שום צורך בתעודה ציבורית שתראה כך או ההיפך, או ברישום שיראה כך או ההיפך. נשאלת השאלה מה במקרה של חילוקי דעות, היינו שפקיד המרשם יפרש את הממצאים העובדתיים בצורה אחת, והמודיע בצורה אחרת. חילוקי דעות יכולים להיות גם בקשר לפירוש של תעודה ציבורית וגם בקשר לפירוש של רישום אחר, ולגבי חילוקי דעות או לגבי מקרה שפקיד הרישום חושב כי הודעה מסויימת אינה נכונה יש פרוצדורה מיוחדת שנתקבלה על-ידי הכנסת, ובסעיף 19ב, 19ג ואילך נאמר מה צריך פקיד הרישום לעשות כשאינו מסכים לרישום או שהוא רוצה לשנותו. איני רואה שום סיבה לשנות לגבי ענין הגדרת "יהודי" את הפרוצדורה שפקיד הרישום צריך לפעול לפיה. הפרוצדורה צריכה להיות

י. ארידור:

קבועה לגבי כל ענין רישום של כל סעיף - גם לענין הגדרת לאום וכל יתר הרישומים שהוא צריך לרשום לפי סעיף 2 - מלבד דבר מסויים שאוסרים עליו. לכן אני מציע להעביר את סעיף 3א' לאחד הסעיפים במסגרת סעיף 19 ולנסחו כך: "לא יירשם על-פי חוק זה אדם כיהודי לא לפי לאומו ולא לפי דתו אם אינו יהודי כמשמעותו בסעיף 4ב' לחוק השבות, תש"י - 1950", וכמוכן להשאיר גם את סעיף קטן (ג) האוסר "אין בפעיה זה כדי לגרוע מרישום שנעשה לפני תחילתו". לדעתי, נוסח זה שאני מציע מסצה גם את (א) וגם את (ב).

היו"ר י.ש. בן-טאיר: בזה סיימנו את הוויכוח, ואם יש הצעות - בבקשה.

ג. ארזי: אני תומך בהצעת חבר-הכנסת אברמוב, ודומני גם הצעת חבר-הכנסת קלינגהופר, למחוק כליל את סעיף 2. למקרה שהצעה זו לא תתקבל אני מציע באופן אלטרנטיבי שבמקום סעיף קטן (ב) יבוא: "אדם יירשם כיהודי לפי לאומו על-פי הצהרתו". אחרי סעיף קטן (ב) יבוא סעיף קטן (ג) שיאמר: "היה לפקיד הרישום ספק סביר ביחס לאמיתות ההצהרה ירשום אותו כיהודי לפי הצהרתו". לדעתי, אין לשנות לפקיד הרישום לא לרשום, אלא הוא צריך לרשום רישום ראשון לפי הצהרת הנרשם, ואם יש לו ספק סביר לגבי אמיתות ההצהרה - כגון שבדרכו של האיש כתוב שלאומו הוא פולני או רוסי - הוא ירשום אותו כיהודי לפי הצהרתו.

ש.ז. אברמוב: אני רואה שבנוסח הלבן הושמטה הסתייגותי למחוק את סעיף 2.

פ. שמגר: בנוסח הלבן שלפניכם מובאות הסתייגויות שהיו עד הישיבה האחרונה.

ש.ז. אברמוב: אני מציע למחוק את סעיף 2.

י.ה. קלינגהופר: הצעתי למחוק את סעיף 2 ובאופן חילופי להפריד בין הסעיף הראשון לבין הסעיף השני ולקבל לעת עתה את הסעיף הראשון ואת הסעיף השני להעביר לוועדת החוקה, חוק ומשפט בתור חוק נפרד. כלומר, לפרק את עסקת החבילה.

ג. ארזי: בהסתייגויות המנויות בנוסח הלבן חסרה ההצעה למחוק את סעיף 4ב'.

היו"ר י.ש. בן-טאיר: מר גוברמן יוסיף זאת ויתייחס לכל ההסתייגויות.

ח.י. צדוק: הצעתי בישיבה הקודמת להוסיף בסעיף 3א' (ב) לנוסח הכחול "כל עוד לא הוכח ההיפך להנחת דעתו של פקיד הרישום על-ידי פסק-דין".

פ. שמגר: אני מבקש לקרוא את סעיף 3א' (א) בנוסח הלבן כי חל בו שינוי מסויים: "לא יירשם אדם כיהודי לפי לאומו או דתו אם הודעה לפי חוק זה או רישום אחר שבמסגרת או תעודה ציבורית מראים, כי הוא אינו יהודי - וכאן אנו מוסיפים - כל עוד לא נסתרו ההודעה, הרישום או התעודה האמורה להנחת דעתו של פקיד הרישום הראשי, או כל עוד לא נקבע אחרת בפסק-דין הצהרתי של בית משפט או בית דין מוסטך". כלומר, יש שתי אפשרויות להוכחת ההיפך: אפשר להוכיח זאת או להנחת דעתו של פקיד הרישום או על-ידי פסק-דין הצהרתי. השינוי הוא בהוספת האפשרות שלא לפנות לבית המשפט.

לחבר-הכנסת ארידור - אני חושב שבכריז קלעו בהחלט לענין, ולו הייתי מחפש את הנוסח התמציתי המשפטי הטהור הייתי אומר שהנוסח שהוא הציע קולע למטרה. אולם בישיבה הקודמת ציינתי כי אני רוצה למנוע ככל האפשר הידיעות משפטיות נוספת. כלומר, יש דברים הבאים לצמצם ככל האפשר את הספק העלול להתעורר בנוסח תמציתי יותר מדי.

חבר-הכנסת ארידור הציע גם תיקון נוסח -
"לא לפי לאומו ולא לפי דתו".

היו"ר י.ש. בן-סאיר:

לדעתי, תיקון זה אינו מסנה דבר.

מ. שמגר:

ח.י. צדוק: להצעת חבר-הכנסת ארידור, שתוכנה הוא כי לא יירשם אדם כיהודי לפי לאומו או דתו אם הוא אינו יהודי כמשמעותו בחוק השבות. לדעתי, יש הבדל מהותי בין מה שמציע חבר-הכנסת ארידור לבין ההצעה הכתובה כאן, כי לפי הכתוב כאן חייב פקיד הרישום לעשות את הרישום, אלא אם אחד משלושת הדברים הספציפיים מראים שאינו יהודי: הודעה, רישום אחר או תעודה. רק שלושה אלה יכולים לשמש לו עילה לא לרשום, בו בזמן שבהצעת חבר-הכנסת ארידור נפתח כל הענין לרווחה לפני פקיד הרישום ומאפשר לו לא לרשום את האיש כיהודי אם הוא חושב מסיבות שונות שהוא אינו יהודי. לכן ההבדל הוא גם מהותי ולא רק ציפוי, ומסיבה זו איני מסכים להצעת חבר-הכנסת ארידור.

מ. פרוש: גם הנוסח כפי שהוגש בטנסטיל וגם נוסח זה אינם מניחים דעתי מהחשש של הכרה ביהודי שלפי ההלכה אינו יהודי. לכן אני מציע לכתוב כי לא יירשם אדם כיהודי לפי לאומו או דתו אם לא הוכח שהוא יהודי על-פי ההלכה.

היו"ר י.ש. בן-סאיר: ניגש להצבעות. חברי-הכנסת קלינגהופר, אנרמוב וארזי מציעים למחוק את סעיף 3א' בהצעת החוק הכחולה.

ה צ ב ע ה

בעד ההצעה למחוק את סעיף 3א' בנוסח הכחול - מיעוט נגד
ההצעה למחוק את סעיף 3א' בנוסח הכחול - לא נתקבלה

היו"ר י.ש. בן-סאיר: בדרך אלטרנטיבית מציע חבר-הכנסת ארזי לכתוב בסעיף 3א': (א) אדם יירשם כיהודי לפי לאומו על-פי הצהרתו; (ב) היה לפקיד הרישום ספק סביר בדבר אמיתות ההצהרה לפי סעיף קטן (א), ירשום את האדם "יהודי לפי הצהרתו".

ה צ ב ע ה

בעד ההצעה הנ"ל של חבר-הכנסת ארזי - מיעוט נגד
ההצעה הנ"ל של חבר-הכנסת ארזי - לא נתקבלה

היו"ר י.ש. בן-סאיר: חבר-הכנסת קלינגהופר מציע להפריד בין סעיף 1, שאותו הוא מציע לקבל, לבין סעיף 2 שהוא מציע להשאיר לדיון מיוחד לאחר מכן.

י.ה. קלינגהופר: אם לא תקבל ההצעה למחוק את סעיף 2, אני מציע באופן אלטרנטיבי להפריד בין סעיף 1 לסעיף 2.

ה צ ב ע ה

בעד ההצעה הנ"ל של חבר-הכנסת קלינגהופר - מיעוט נגד
ההצעה הנ"ל של חבר-הכנסת קלינגהופר - לא נתקבלה.

א. ידין: לא כל כך ברור לי איך תשתקף הצעה זו בתור הסתייגות.

היו"ר י.ש. בן-סאיר: חבר-הכנסת פרוש מציע לכתוב בסעיף 3א': לא יירשם אדם כיהודי לפי לאומו או דתו אם לא הוכח שהוא יהודי על פי ההלכה.

ה צ ב ע ה

בעד ההצעה הנ"ל של חבר-הכנסת פרוש
נגד
ההצעה הנ"ל של חבר-הכנסת פרוש
- מינוט
- רוב
- לא נתקבלה

הציע
חבר-הכנסת ארידור/תיקון נוסח "לא לפי
לאומו ולא לפי דתו".
היו"ר י.ש. בן-טאיר:

ה צ ב ע ה

בעד ההצעה לכתוב "לא לפי לאומו ולא לפי דתו"
נגד
הצעה זו של חבר-הכנסת ארידור
- מינוט
- רוב
- לא נתקבלה

היו"ר י.ש. בן-טאיר:
הצעתו השניה של חבר-הכנסת ארידור היא
סעיף 3א' ייכלל במסגרת סעיף 19 לחוק
מרשם האוכלוסין, כי זה ענין של רישום. מה דעת היועץ המשפטי לממשלה
בנדון?

מ. שמגר:
זה יפחית ממסמעותו של הסעיף. התייחסתי
לזה כבר בישיבה הקודמת.

ה צ ב ע ה

בעד ההצעה להעביר את 3א' למסגרת סעיף 19
נגד
הצעה זו של חבר-הכנסת ארידור
- מינוט
- רוב
- לא נתקבלה

היו"ר י.ש. בן-טאיר:
ההצעה הבאה של חבר-הכנסת ארידור היא
שנוסח הסעיף יהיה:...

י. ארידור:
על הצעה זו אני מוותר.

היו"ר י.ש. בן-טאיר:
נצביע על הנוסח הלבן עם התיקון כפי
שניסח אותו היועץ המשפטי לממשלה.

ה צ ב ע ה

בעד הנוסח הנ"ל
נגד
הנוסח הלבן לסעיף 3 בתיקון כפי שנוסח
על-ידי היועץ המשפטי לממשלה
- רוב
- מינוט
- נתקבל

מ. פרוש:
אני רושם לי הסתייגות.

היו"ר י.ש. בן-טאיר:
בזה סיימנו את כל החוק מלבד נקודה שבקשר
אליה רוצה אני לשאול את היועץ המשפטי.
בדיון הראשון על סעיף 2 עלתה גם הבעיה של אדם שלאומו ברור, וזאת לא
רק לגבי יהודי כי אם לגבי ערבי. אולי נקבל תיקון בסעיף אחר שיוציא
במלים ברורות את פסק דין בן-מנשה גם לגבי ערבים אם הלאום ברור לפי
כל המסמכים.

הכוונה היא להביא את החוק לקריאה שניה
ושלישית מחד.

מ. ביבי:
המסתייגים לא יספיקו להתכונן.

היו"ר י.ש. בן-טאיר:
שר המשפטים ביקש שהחוק יבוא מחד לקריאה
שניה ושלישית.

ב. הלוי:
אני תומך בהצעתך, אדוני היושב ראש, בענין
שהעלית זה עתה.

ד. שמגר:

ההנחה לגבי מקרה בן-מנשה היתה שלגבי רישום ראשון פועל פקיד הרישום על-פי סעיף 19 לחוק מרשם האוכלוסין, וסעיף 19 אומר כי "פקיד הרישום רשאי לדרוש ממי שמטר הודעה לפי פרק ב' - כולל הודעה על לידה כפי שהיה במקרה של בן-מנשה - ... או לתת הצהרה בכתב". בזכור לכם השלמנו את סעיף 19 בהוספת סעיף 19ב' מתשכ"ז האומר "(ב) נתבקש פקיד הרישום לרשום פרט רישום על-פי הודעה בלבד, ואחרי שהפעיל סמכויותיו לפי סעיף 19 היה לו יסוד סביר להניח שההודעה אינה נכונה, יסרב לרשום על-פיה; אולם לגבי המצב האישי לא יסרב כאמור אלא אם עמדה ההודעה במתירה לרישום אחר שבמסגרתה או לתעודה ציבורית המעידה על הפרט הנדון". בית המשפט קבע, שאם אדם דורש כי לא יירשם פרט רישום כאמור, אין לרשום את הפרט הזה בניגוד להודעתו, ואני מבין שלפני פקיד הרישום הראשי עומדת הדרך לפי סעיף 19ה' לכפות רישום שהוא סבור שהוא רישום נכון. לא רצינו לשנות את המצב המשפטי הקיים ולכפות על אדם רישום ושל לאדם, החוק השנות כולו בא להסדיר רישום פוזיטיבי, היינו-לקבוע ימי זכאי להירשם כיהודי, וזה אמור גם לגבי חוק השבות וגם לגבי חוק המרשם. אולם לא התימרנו לכפות על אדם רישום בניגוד לרצונו, ולמען האמת גם לא השתכנעתי שדבר זה דרוש לנו בהקשר זה. איני חושב שעלול להיגרם נזק כל זמן שנשמרות הסמכויות של פקיד הרישום לפי סעיף 19ה'.

ח.י. צדוק:

לדברים אלה של היועץ המשפטי לממשלה רצוני להוסיף שזה נושא חדש.

היו"ר י.ש. בן-טאיר:

זה היה ברור לי מלכתחילה, אך אם היועץ המשפטי לממשלה מתנגד והוא יכול גם להעלות

טענת נושא חדש, אין מה לעשות.

ד. שמגר:

לדיו כולם מסכימים פה אחד, לא הייתי מעלה את הדבר הזה.

ח.י. צדוק:

אבל אין הסכמה של כולם פה אחד.

י.ה. קלינגהופר:

אני נזכר שהצעה אחת שלי לחלק הראשון של החוק לא נסתיימה בסיכום שבהצבעה ואני מבקש את היושב ראש לאפשר לי להביאה עכשיו. הצעתי היא, שכפי שמבטיחים לגבי חוק מרשם האוכלוסין שלא תהיה לחוק השפעה רטרואקטיבית לרעת האדם הנוגע בדבר, כן נבטיח זאת לגבי החלק הראשון של החוק על-ידי הוספת הוראה מקבילה בדבר שמירת הסטטוס שהיה קיים עד לקבלת החוק.

היו"ר י.ש. בן-טאיר:

הצעה זו לא היתה, ואנחנו כבר סיימנו את ההצבעות. אני חושב שאף אחד בוועדה לא יתנגד לכך שחבר-הכנסת קלינגהופר יכניס הצעתו זו כהסתייבות אם ירצה בכך.

ד. שמגר:

דנו בה ואמרנו שזה מכוסה.

היו"ר י.ש. בן-טאיר:

ברור שזה מכוסה, כי בחוק השבות לא יכולה להיות רטרואקטיביות. אם איש בא,

הוא כבר בא.

ח.י. צדוק:

מתוך הדברים שנאמרו הכנתי שדעת היועץ המשפטי היא כי החוק הזה פועל באותו כיוון שחבר-הכנסת קלינגהופר רצה להבטיח אותו במפורש. ברצוני להביא דוגמה - בניח שאדם, אשר בא ארצה עם אשתו, עלה ארצה לפי חוק השבות ואשתו לפי חוק הכניסה לישראל. לו שני בני זוג אלה היו באים אחרי קבלת חוק השבות היו שניהם נכנסים לפי חוק השבות. שאלתי היא אם האשה שנכנסה ארצה מכוח חוק הכניסה לישראל הופכת לעולה מכוח חוק השבות לאחר קבלת חוק זה.

ד. שמגר:

- לדעתי, כן.

היו"ר י.ש. בן-טאיר:

אם תבוא האשה לאחר קבלת החוק, היא תהיה עולה לפי חוק השבות, אך אם היא באה לפני-כן החוק לא יחול עליה רטרואקטיבית. אנו חוזרים לענין שדנו בו. אמרנו שאם רולליה חסיה רצה ארצה למרוט זמן - שיה שותייה ששרייה שיה לדעתה

היו"ר י.ש. בן-מאיר:

אי-אפשר לחזור אחורה ולומר שאדם אשר בא לפי חוק הכניסה בא לפי חוק השבות.

ס. שמגר:

הבעיה אינה של עליה ארצה. חוק השבות הכחין בין סעיף 2 הדין באשרות עולה לבין סעיף 3 הדין בתעודת עולה והאומר כי "יהודי שבא לישראל ולאחר בואו הביע את רצונו להשתקע בה, רשאי, בעודו בישראל, לקבל תעודת עולה", ואת זה אני מפרש כחל גם על האשה הנמצאת כאן.

ח.י. צדוק:

- זה גם אם היא באה כרעייתו של עולה.

היו"ר י.ש. בן-מאיר:

אם יהודי בא כקבע והוא ויתר על האזרחות, הוא לא יוכל לחזור ולומר שהוא רוצה את

עבין השבות.

י.ה. קלינגהופר:

לפי החוק הוא יכול.

ס. שמגר:

לכן השתמש הסעיף בביטוי נייטרלי "יהודי שבא" - לפי אשרה או כל דבר אחר. והוא ממשיך ואומר "ולאחר בואו הביע את רצונו להשתקע בה, רשאי, בעודו בישראל, לקבל תעודת עולה". האיש יכול לומר כי לא קיבל תעודת עולה משום שלא הייתה נחוצה לו.

היו"ר י.ש. בן-מאיר:

אולם יהודי שבא ארצה כעולה ושוויתר על אזרחות אינו יכול לבוא כעבור שנה ולבקש

לחזור אחורנית ולקבל אזרחות.

א. ידין:

אין חוזרים אחורנית, כי אם מדובר במה שקורה מאותו זמן ואילך.

ח.י. צדוק:

היושב ראש מדבר על אדם שבא לפי אשרת עולה ושליווה את עלייתו בווייתור על אזרחות. אנו מדברים על מישהו אחר: אדם שאינו יהודי ושבא לפי חוק הכניסה לישראל נמצא בינתיים בארץ. לאחר חקיקת החוק החדש בא האיש ומבקש תעודת עולה.

היו"ר י.ש. בן-מאיר:

אבל קבע אינו מקבל תעודת עולה כי הוא השתקע.

י.ה. קלינגהופר:

חוק הכניסה לישראל אינו מדבר על רצונו של אדם להשתקע בארץ. הוא מדבר על רשיון לישיבת קבע. כלומר, אדם יכול לקבל על-פי בקשתו רשיון לישיבת קבע, אך בלי שיצטרך להביע את רצונו להשתקע כאן. אני חושב שאלה שני דברים שונים, ולא בכדי השתמש המחוקק בשני המסרים בלשון שונה. על כן איני רואה סתירה בכך שאדם, אשר כבר בא ארצה ויושב על-פי רשיון ישיבת קבע, יצהיר שברצונו להשתקע בארץ. מדוע זו צריכה להיות סתירה?

היו"ר י.ש. בן-מאיר:

אני יודע שבזמן מן הזמנים הציע משרד הפנים כשעתו שמי שנתגייר בארץ יראו אותו כבא לפי חוק השבות, והממשלה התנגדה לזה.

ס. שמגר:

הממשלה התנגדה כי ההצעה הייתה מצומצמת, אם זו ההצעה שאתה מתכוון אליה.

היו"ר י.ש. בן-מאיר:

לא, היא התנגדה לזה כי אמרה, שאם הוא בא, הוא בא.

ס. שמגר:

אולם יש הבדל בין אדם שהיתה לו אפשרות וויתר עליה לבין אדם שלא הייתה לו אפשרות

משפטית.

היו"ר י.ש. בן-מאיר:

אם כן, מטתי תינתן לו זכות זו, מקום המדינה? האם היא תינתן למפרע?

לא למפרע אלא מהיום. יותר מזאת - חוק האזרחות מביא את הדבר בחשבון ומוציא את

ס. שמגר:

זמן הווייתור.

יש לפני הצעות של חבר-הכנסת כהנא (קורא את ההצעות). האם יש התנגדות לתת לו זכות הסתייגות? אני רואה שאין התנגדות.

היו"ר י.ש. בן-מאיר:

האם אדם, שהיה בארץ לפני קבלת התיקון ושיש לו רק אשרה לתושב קבע, יוכל לקבל אזרחות

ר. ארזי:

על יסוד החוק החדש?

לדעתי, כן.

ס. שמגר:

האם אין צורך לתת לזה ביטוי?

ר. ארזי:

- אין צורך, כי זה ברור.

היו"ר י.ש. בן-מאיר:

אני מבקש שהיושב ראש יאמר זאת מעל בטח הכנסת.

ח.י. צדוק:

כששקלנו אם לכתוב זאת ספורטות חששנו לפגוע בזכויות סוקנות. זה יכול להיות

ס. שמגר:

לרעתו של אדם.

אני משאיר לי זכות הסתייגות שמה שאמר היושב ראש יהיה כתוב בהצעה וביום רביעי

ר. ארזי:

אגיש הצעה.

החוק יבוא סחר לכנסת והודעתי על כך גם בשבוע שעבר.

היו"ר י.ש. בן-מאיר:

עם כל הכבוד אני מבקש מהיושב ראש - ואני בטוח שרוב חברי הוועדה יצטרפו לבקשתי -

ר. ארזי:

שחוק זה יובא לקריאה שניה ושלישית בשבוע הבא כדי שתהיה שהות למסתייגים להתכונן. נוסף לכך אנו צריכים לקבל את הנוסח המלא שיכלול את כל ההסתייגויות. אני חושב שזה יהיה בהחלט צודק, נכון וקולגיאלני אם החוק יובא לכנסת בשבוע הבא.

גם בסיעות צריכים לדון.

ש.ז. אברמוב:

שר המשפטים יוצא לחוץ-לארץ והוא שאל אם אפשר שהחוק יובא לפני צאתו והשבת

היו"ר י.ש. בן-מאיר:

בחיוב. הודעתי בסוף הישיבה בשבוע שעבר שנסיים את הדיון בחוק ביום שני ושביום שלישי הוא יונח על שולחן הכנסת.

באופן אלטרנטיבי אפשר להניח אותו על שולחן הכנסת ביום ד'

ש.ז. אברמוב:

אני מוכן להפסיק מיד את הישיבה כדי שיהיה לכם זמן להתכונן, וד"ר ידין יוכל

היו"ר י.ש. בן-מאיר:

להראות לכם את ההסתייגויות הרשומות.

הצבענו על כל הסעיפים ועכשיו אני מצביע

את החוק כולו עם כל התיקונים שהוכנסו בו.

ה צ ב ע ה

החוק עם התיקונים שהוכנסו בו - נתקבל.